

NOTA INFORMATIVĂ
cu privire la proiectul legii pentru modificarea și completarea Codului penal al
Republicii Moldova nr.985-XV din 8 aprilie 2002

Sistemul actual de sancționare penală pentru infracțiuni de corupție prevede aplicarea pedepselor privative de libertate pe un termen de la 2 la 15 ani și/sau cu aplicarea amenzilor penale de până la 18.000 unități convenționale (echivalentul a 900 000 lei sau a 45 000 euro), precum și a privării de dreptul de a ocupa anumite funcții/exercita anumite activități pe un termen de până la 15 ani.

Trebuie să menționăm că amenziile stabilite în prezent au fost mărite în trei etape: decembrie 2013 (adoptarea Legii nr.326/2013 cu înăsprirea sancțiunilor pentru infracțiunile de corupție), iulie 2016 (adoptarea Legii nr.207/2017 cu înăsprirea sancțiunilor pentru comiterea anumitor categorii de infracțiuni) și octombrie 2016 (majorarea unității convenționale de la 20 lei la 50 lei).

Codul penal nr.985/2002 stabilește obligativitatea pedepsei privative de libertate doar în cazul coruperii active și pasive, fiind stabilită în mod alternativ pentru celelalte acte de corupție (trafic de influență) și cele asimilate corupției (abuz de serviciu, depășirea atribuțiilor, neglijență în serviciu, îmbogățire ilicită etc.). Instanțele de judecată aplică pedepse reale cu închisoare în circa 16% din cazuri, iar în peste 70% aplică pedeapsa amenzii. Astfel descurajarea corupției se realizează cu privarea obligatorie de dreptul de a mai deține funcții publice persoanelor condamnate pentru corupție pe perioade de timp suficient de mari. În anul 2015 instanțele de judecată au aplicat privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții doar în privința 59% din persoanele condamnate pentru corupție, ceea ce a permis continuarea ocupării de către un număr impunător de persoane condamnate a funcțiilor în care au săvârșit acte de corupție. Aceste abordări nu sunt de natură nici să descurajeze săvârșirea actelor de corupție, nici să crească încrederea societății urmare a condamnării persoanelor care se fac vinovate de ele.

În același timp, există mai multe infracțiuni de corupție săvârșite de către persoane care nu atrag sancționarea persoanelor fizice cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice și apare nedumerirea firească dacă o persoană care nu este funcționar public și săvârșește un act de corupție (de ex.: coruperea activă, traficul de influență, darea de mită) – mai poate oare ocupa o funcție publică ulterior, având în vedere că instanța îl privează doar de dreptul de a exercita anumite activități, dar nu și de dreptul de a accede eventual într-o funcție publică? În practică deseori apar cazuri când persoanele condamnate pentru corupție nu au impedimente să se angajeze într-o instituție publică, invocând că a fost privat doar de dreptul de a exercita alte tipuri de activități.

Elaborarea proiectului legii privind modificarea și completarea unor acte legislative a fost condiționată de necesitatea implementării Strategiei Naționale Anticorupție pentru anii 2011-2015 (aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.154 din 21.07.2011), care stabilea „*revizuirea sistemului de sancționare a persoanelor implicate în cazuri de corupție prin asigurarea unui efect descurajant*”.

Scopul proiectului constă în intensificarea efectului descurajant al sancțiunilor stabilite pentru comiterea faptelor de corupție prin perfecționarea/detalierea sancțiunilor de interdicere a ocupării funcțiilor publice sau exercitării unei activități, precum și racordarea la prevederile Legii integrității nr.82/2017.

Proiectul vine să introducă în Codul penal mai multe elemente novatorii în vederea descurajării actelor de corupție, printre care:

a) se introduc noțiunile de „*infracțiuni de corupție*”, „*infracțiuni asimilate corupției*”, „*infracțiuni conexe infracțiunilor de corupție și celor asimilate corupției*” cu identificarea exhaustivă a articolelor din Codul penal (la art.123² Cod penal);

b) se definește ale noțiunea de „*patrimoniu public*” (la art.125¹ Cod penal) și se incriminează infracțiunea de delapidare a patrimoniului public (art.326¹ Cod penal);

c) se stabilesc derogări de la aplicarea pedepselor mai blânde decât cele prevăzute de lege pentru infracțiunile de corupție și asimilate corupției. Practica denotă că în perioada 2010-2015,

instanțele de judecată au dispus între 5-30% din cazuri liberarea de răspundere penală a inculpaților cu tragerea lor la răspundere contravențională, în baza art.55 Cod penal, iar în alte 4-35% din cazuri – aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege, în baza art.79 Cod penal, care prevede aplicarea pedepsei penale sub limita minimă prevăzută de lege și neaplicarea pedepsei complementare obligatorii sub forma privării de dreptul de a ocupa anumite funcții, în legătură cu stabilirea circumstanțelor excepționale. Astfel, potrivit proiectului, instanțele de judecată nu vor putea aplica sancțiuni mai blânde pentru infracțiunile de corupție, decât cele prevăzute în Codul penal.

d) proiectul propune trecerea infracțiunilor de corupție și asimilate la categoria infracțiunilor pentru care termenul de prescripție este de cel puțin 10 ani, indiferent de gravitatea sancțiunii, potrivit prevederilor art.60 alin.(9) Cod penal;

e) se propune stabilirea unor prevederi echitabile, în conformitate cu pericolul social al faptei, pentru infracțiunea de corupere activă (art.325) săvârșită în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale, (după exemplul prevederii de la art.324 alin.(4)) și pentru infracțiunea de dare de mită (art.334) în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale (după exemplul prevederii de la art.333 alin.(4));

f) se propune majorarea pedepsei de privare a dreptului de a ocupa funcții publice precum și de exercita anumite activități.

Implementarea prevederilor proiectului nu va necesita careva cheltuieli suplimentare, altele decât cele prevăzute din bugetul de stat.

Proiectul doar stabilește sancțiuni descurajatoare pentru infracțiunile de corupție și vine să realizeze angajamentele Republicii Moldova asumate față de partenerii externi de dezvoltare și mai ales, vine să satisfacă dorința societății de impunere a sancțiunilor de natură să descurajeze actele de corupție și să-i pedepsească pe cei vinovați.

Director

Bogdan ZUMBREANU